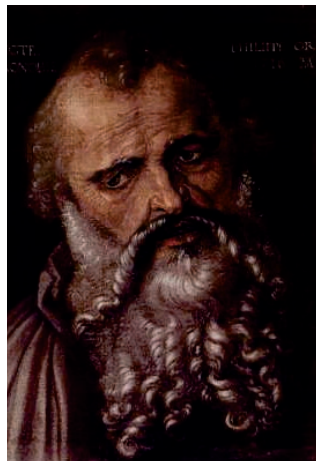

21. Vad säger Filippus evangelium?

- Filippus evangelium består av ett dokument i Codex II, vilket utgör en del av Nag-Hammadi (NHC) samlingen av koptiska codexar, som nu finns i det koptiska muséet i Kairo. Det har absolut ingenting att göra med ”St. Filippus evangelium”, som omnämns av St. Epifanius, som sa, att det användes av några egyptiska heretiker, eller med vad andra andliga författare påstod tillhörde manikéerna.

- Nag-Hammadi-dokumentet (NHC II 51 29-86, 19) bär titeln ”Evangelium enligt Filippus”, trots att det inte är ett evangelium – det ger inget vittnesbörd om Jesu liv – inte heller presenteras det som en text skriven av Filippus. I själva verket lades titeln till någon gång, efter att originalet sammanstälts, förmodligen på grekiska under det 2:a århundradet. Det gjordes antagligen på grundval av, att denna apostel tillskrivits det (då) populära yttrandet om att Josef snickaren tillverkade korset av de träd han planterat.

Egentligen är det inte ett evangelium – det ger inget vittnesbörd om Jesu liv – inte heller presenteras det som en text skriven av Filippus. I själva verket lades titeln till förmodligen under det 2:a århundradet. Det gjordes antagligen på grundval av, att denna apostel tillskrivits yttrandet om att Josef snickaren tillverkade korset av de träd han planterat.

- Dokumentet innehåller omkring 100 tankar eller sentenser, några mer utvecklade än andra, men utan någon gemensam tråd mellan dem. 17 av dessa ansågs ha sagts av Vår Herre, av vilka nio kan läsas i de kanoniska evangelierna, medan de kvarstående åtta är nya. I de flesta fall refererar de till paragrafer, som fåtts från tidigare källor, som antingen var prediko- eller katekesbaserade.

- Fastän dessa åsikter återger en särskild gnostisk doktrin, har de några saker gemensamma med andra gnostiska heresier, sådana som det hos Valentinianerna. Sålunda:

a) Förståelsen av den himmelska världen (Pleroma), som utgörs av par: Fadern och den Högre Sophia, Kristus och den Helige Ande – den sista ska uppfattas som kvinnlig, och Frälsaren och den Lägre Sophia, som den materiella världen utgår ifrån.

b) Distinktionen mellan de olika ”Kristusar” bland vilka Jesus är inräknad i sin tidigare uppenbarelse.

c) Förståelsen av frälsningen som en förening i denna värld mellan själen (det kvinnliga elementet i människan) och ängeln från Pleroma (det maskulina elementet)

Dokumentet innehåller omkring 100 sentenser, några mer utvecklade än andra, men utan någon gemensam tråd mellan dem. I de flesta fall refererar de till paragrafer, som fåtts från tidigare källor, som antingen var prediko- eller katekesbaserade.

d) Distinktionen mellan andliga människor (pneumatiker) som uppnår den föreningen och de fysiska eller ”materiella”, för vilka den är omöjlig

- Ett av de mest förekommande skälen till att detta ”evangelium” fått uppmärksamhet är, vad det har att säga om Jesus och Maria Magdalena. Hon framställs som Jesu följeslagare.

► Hon sägs ”ha kysst Vår Herre vid många tillfällen (på munnen)”, eftersom hon älskade Honom mer än alla lärjungarna.

► Det som vid första ögonblicket tycks vara uttryck för en erotisk underton är i verkligheten menat att vara tecken på att Maria Magdalena redan hade uppnått den gnostiska perfektionen och hade nått ljuset, eftersom Kristus hade förunnat henne det.

► Något liknande menas, när ”bröllopsgemaket” beskrivs som ett sakrament eller, bokstavligen, ett mysterium, som är höjdpunkten av Dopet, Smörjelsen, Eukaristin och Försoningen. Bilden av äktenskapet används för att symbolisera föreningen mellan själen och dess ängel i ”bröllopsgemakets” sakrament. Detta sakrament framställs i Filippus evangelium som varande vinsten av en människa ursprungliga förening i denna värld, och som skall krönas i den himmelska världen och som, enligt författaren, är det verkliga ”bröllopsgemaket”.